

Yhteenveto sisäasioiden rahastojen kansallista toimeenpanoa koskeneista työpajoista

Lokakuussa 2019 järjestettiin kaksi työpajaa, joihin kutsuttiin edustajia etenkin nykyisellä ohjelmakaudella EUSA-rahastojen hankkeiden toteuttajina olleista organisaatioista.

1. työpajan (9.10.) aiheena olivat avustuksen hakeminen, hankesuunnitelma ja budjetointi. Työpajassa oli 18 osallistujaa.
2. työpajan (23.10.) aiheena olivat hankkeiden raportointi ja yksinkertaistetut kustannusmallit. Työpajassa oli 14 osallistujaa.

Avustuksen hakeminen, hankesuunnitelma ja budjetointi

Hakujen järjestäminen:

- Hakemisen osalta yleisviestinä oli, että hakujen tulisi olla nykykautta paremmin ennakoitavissa ja että hakemisen tulisi olla mahdollista nykyistä useammin ja joustavammin.
- Hakuaikeihin toivottiin säännöllisyyttä ja hausta tulisi saada tieto hyvissä ajoin ennen haun alkamista. Hakuja ei pitäisi järjestää kesäaikaan. Viranomaisille soveltuvin haun ajankohta olisi alkuvuosi, jolloin virastojen rahoitusta koskevat päätökset on tehty.
- Hakujen järjestämiseen esitettiin useita erilaisia vaihtoehtoja:
 - kaikille avoin haku (nähtiin yleisesti toimivaksi malliksi),
 - jatkuva haku, jossa hakemuksen voisi jättää milloin vain ja ne otettaisiin käsittelyyn tiettyinä ennakkoon ilmoitettuina ajankohtina (esim. neljä kertaa vuodessa),
 - kiinteät hakuajat, esim. 2-3 kertaa vuodessa avoinna oleva haku,
 - kaksivaiheinen haku AMIF-rahastossa,
 - tiettyihin teemoihin keskittyvät haut,
 - ns. siemenrahoitus hakemiseen (jotta saadaan mukaan uusia toimijoita),
 - rahoituksen myöntäminen jatkohankkeille ilman uuteen hakuun osallistumista.
- Viranomaisten hankintoja sisältävien hankkeiden osalta ongelmaksi koettiin hankintaprosessien pitkittyminen sekä se, että todellinen hankintahinta määräytyy hankintaprosessin päätyttyä. Tähän liittyen esitettiin ajatus rahoituksen myöntämisestä ehdollisena, kunnes hankintaprosessi on läpikäyty ja toteutusaika ja -hintaa ovat täsmentyneet.
- Keskusteltiin tarpeesta kytkeä viranomaisten toteuttamat hankkeet tarkemmin valtion/hallinnonalan talousarvioprosessiin.
- Yhteiset hakuajat muiden hankerahoittajien kanssa (kuten STEA) nähtiin sekä hyväksi että huonoksi asiaksi. Huonona puolena nähtiin se, että kansallisten rahoittajien rahoituksen käyttäminen osarahoituksena EU-hankkeissa vaikeutuisi, jos kansallisesta rahoituksesta ei olisi varmuutta vielä EU-tukea haettaessa.

Hankesuunnitelma ja budjetti:

- Hankesuunnitelmaan ja budjetointiin toivottiin nykyistä enemmän joustavuutta ja yksinkertaistamista.
- Kannatusta sai ajatus siitä, että operatiivisen tuen toimille ja investointihankkeille olisi omanlaisensa hankesuunnitelma ja budjetti, jotka palvelevat paremmin kyseisten hankkeiden luonnetta.

- Nykyinen hankesuunnitelma nähtiin monimutkaiseksi ja toistoa sisältäväksi. Hankesuunnitelman pohjaksi esitettiin mm. nk. työpakettimallia.
- Nykyinen toimintokohtainen budjetoitintapa koettiin hankalaksi ja joustamattomaksi.
- Budjetoinnin yksityiskohtaisuutta pitäisi vähentää ja budjetin toteutukseen tulisi saada lisää joustavuutta mm. niin, että kokonaisbudjetin sisällä voisi tehdä muutoksia nykyistä joustavammin.

Hankkeiden raportointi ja yksinkertaistetut kustannusmallit

Raportoinnin tiheys, ajankohdat ja jaksottaminen:

- Raportoinnissa tulisi sallia hankekohtainen joustavuus raportointijaksojen osalta.
- Raportointijaksoista kannatusta sai nykyinen 2 kertaa vuodessa tapahtuva raportointi, raportoinnin katsottiin olevan tarpeen vähintään kerran vuodessa.
- Raportoinnin määräaikojen osalta kannatusta saivat sekä nykyiset (15.8. ja 15.2.), että kuukaudella myöhemmät ajat (15.9. ja 15.3.).

Toiminnan ja taloudenseurantatietojen raportointi:

- Operatiivisen tuen toimien ja investointihankkeiden raporttien rakenteen tulisi olla kevyempi ja raportointivälin harvempi kuin kehittämishakkeilla.
- Sekä väli- että loppuraportin rakennetta tulisi kaikilla hanketyypeillä keventää, raporteissa on tällä hetkellä liikaa toistoa.
- Hankkeen indikaattorit ja niistä raportointi koettiin hankalaksi; indikaattoreiden määrittely ja tunnistaminen ovat haastavia.
- Kustannuksista ja sisällöstä raportointi samassa raportissa nähtiin toimivaksi, tosin tämä riippuisi osin raportoinnin tiheydestä.

Yksinkertaistetut kustannusmallit:

Henkilöstökustannusmallit; tuntijakajamalli (1720 h) ja palkkakustannusten flat rate -malli (enintään 20 %):

- Molemmat mallit saivat varautuneen vastaanoton.
- Etenkin tuntijakajamalli koettiin usein epäsovivaksi omalle organisaatiolle, esitettiin arviona, että malli soveltuisi ennen kaikkea valtion virastoille ja isoille kunnille. Suurimpana huolena oli, että mallin laskentatavasta johtuen osa hankkeen todellisista palkkakustannuksista jäisi kattamatta.
- Palkkakustannusten flat rate -malliin suhtauduttiin jonkin verran myönteisemmin, mutta mallin soveltuvuutta etenkin paljon henkilöstöä vaativille kehittämishankkeille epäiltiin. Korvattava prosentiosuus (enintään 20 %) olisi tällaisille hankkeille liian pieni.

Hallinnollisten kustannusten flat rate-mallit:

- Hallinnollisten kulujen 7 % flat rate -malli (välittömistä kustannuksista) sai kielteisen vastaanoton; prosentin todettiin olevan liian pieni, paitsi investointihankkeille, joihin malli voisi sopia.
- Hallinnollisten kulujen 15 % flat rate -malli (välittömistä henkilöstökustannuksista) sai varovaisen myönteisen vastaanoton. Mallin toimivuuden katsottiin riippuvan mm. siitä miten matkakustannukset korvattaisiin. Matkakustannusten osata tulisi huomioida alueelliset erot matkojen pituudessa.

Toimintokustannusten flat rate -malli:

- Malli sai hyvin myönteisen vastaanoton ja sen koettiin helpottavan etenkin kehittämishankkeiden hallinnointia.

Kertakorvaushanke:

- Malliin suhtauduttiin pääosin myönteisesti, joskin sitä ei tunnettu kovin hyvin ja sen soveltuvuutta omiin hankkeisiin epäiltiin.
- Mallin koettiin sopivan hankkeisiin, jotka ovat selkeitä kokonaisuuksia ja suhteellisen yksinkertaisia.
- Kertakorvaushankkeen maksimieuromäärän (nyt 100 000 euroa) toivottiin olevan suurempi.

Vakioyksikkökustannukset:

- Suhtautuminen malliin varovaisen myönteistä.
- Nähtiin että vakioyksikkökustannusten toimivuus riippuu siitä, miten kustannukset määritellään ja mikä niiden taso on.